

druge strane, građansko vaspitanje je planirano samo sa jednim časom nedeljno u svim razredima i na svim nivoima obrazovanja, što je nedovoljno. Pored toga, časovi Građanskog vaspitanja često se otkazuju, a nastavu na ovom predmetu realizuju nastavnici drugih predmeta, posle kraće obuke koja nije dovoljna za kvalitetno realizovanje sadržaja iz ove oblasti. U Republici Srbiji ne postoji nastavnik specijalizovan za Građansko vaspitanje, što predstavlja sistemski problem za efikasno uvođenje obrazovanja za prava deteta u redovne nastavne programe.

Kao i većina strateških dokumenata i ovaj je ispunjen planovima i značajnim ciljevima, ali sa nejasnom slikom o njihovoj ostvarivosti. Tokom ove godine Ministarstvo prosvete sačinilo je akcione planove za sprovođenje Strategije razvoja obrazovanja u kojima je detaljno opisan plan akcija koje će se sprovoditi u vrtićima, školama i na fakultetima, sa vremenskim rokovima i opisima akcija. Prema rečima članova Nacionalnog prosvetnog saveta najveća mana ovih planova je loše urađena finansijska konstrukcija, jer se za većinu aktivnosti ne navodi kolika će sredstva biti potrebna za njihovu implementaciju.

Nacionalnom strategijom za borbu protiv korupcije u Republici Srbiji za period 2013–2018, rizici za korupciju uočeni u okviru sektora obrazovanja u najvećoj meri povezuju se sa nedovoljnom transparentnošću niza procesa koji se odvijaju u okviru prosvetnih institucija kao i veoma širokim diskrecionim ovlašćenjima u od-lučivanju. Posebno su rizična na korupciju diskreciona ovlašćenja direktora u pogledu zapošljavanja kadrova, postupka javnih nabavki, organizacija ekskurzija, izdavanja školskih prostorija, i tako dalje. Odsustvo delotvorne kontrole je veliki problem zato što ne postoje mehanizmi za reagovanje na različite vrste nepravilnosti. Sa manjkom kontrole povezuju se i problemi sa prosvetnom inspekcijom čiji rad i sadržina odluka mogu biti pod uticajem ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja.

Akcionim planom za sprovođenje pomenute strategije prepoznata je potreba za izmenom propisa koji regulišu oblast obrazovanja. Jedan od ciljeva za oblast obrazovanja je izmenjen pravni okvir koji se odnosi na izbor, položaj i ovlašćenja direktora osnovnih i srednjih škola, kao i dekana fakulteta. Akcionim planom predviđeno je da se posle sprovedene analize rizika korupcije, izmene Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i Zakona o visokom obrazovanju, tako da se uvede zakonska obaveza izbora, periodične evaluacije rada i učinka direktora, dekana i nastavnog osoblja u svim školskim ustanovama, na osnovu objektivnih, jasnih, preciznih i unapred poznatih kriterijuma. Posebno je napomenuto da u zakone treba uneti odredbe, koje se, između ostalog, odnose na ograničavanje diskrecionih ovlašćenja direktora, dekana i nastavnog osoblja i da njihove diskrecione odluke moraju biti obrazložene i transparentne.

Iz izveštaja Organizacije za ekonomsku saradnju i bezbednost (OECD) – Jačanje integriteta i borba protiv korupcije u obrazovanju,⁶⁸⁵ proizlazi da je od suštinskog značaja da interna fakultetska pravila i propisi budu jasni studentima, da se sprovode na pravedan i transparentan način i da isključivo akademske zasluge studenata, a ne protekcija budu vodeće načelo u ocenjivanju. Normativni okvir u Republici Srbiji nije u potpunosti podoban da omogući transparentan rad škola i upotrebu tzv. sopstvenih sredstava školskih